

ความรู้ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านการวิจัย คณะศิลปศาสตร์ ปีการศึกษา 2558

“การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จ”

การตั้งชื่อเรื่องวิจัย

การตั้งชื่อเรื่องวิจัยมีความสำคัญ เนื่องจากชื่อเรื่องวิจัยเป็นจุดแรกที่คุณผู้อ่านจะให้ความสนใจ
สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการตั้งชื่อ คือ

๑. ควรบ่งชี้ถึงขอบข่ายเนื้อหา (area) ของปัญหาที่ทำการวิจัย มีความชัดเจนทางด้านภาษา ผู้อ่าน
เห็นแล้วสามารถเข้าใจได้ทันทีว่าจะทำอะไรโดยไม่ต้องตีความ
๒. มีความกะทัดรัดชัดเจน ใช้ภาษาง่าย สั้น กระชับ ครอบคลุมปัญหาที่จะวิจัย
๓. ควรขึ้นต้นด้วยคำนาม เช่น การศึกษา การสำรวจ การวิเคราะห์ การเปรียบเทียบ
๔. ควรระบุถึงประเภท หรือวิธีการศึกษา ตัวแปรสำคัญ กลุ่มตัวอย่างหรือกลุ่มเป้าหมายด้วย

เทคนิค

หลังจากผู้วิจัยได้กำหนดชื่อเรื่องที่จะวิจัยแล้ว สามารถตรวจสอบว่าชื่อเรื่องที่จะวิจัยมีความเหมาะสม
หรือไม่ ด้วยเทคนิคการตอบคำถามในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ชื่อเรื่องมีความชัดเจน รัดกุม และสื่อความหมายได้ครอบคลุมเนื้อหาที่จะวิจัยหรือไม่
๒. ชื่อเรื่องได้มีการระบุปัญหาเป็นการเฉพาะหรือชี้ชัดประเด็นที่จะศึกษาได้เพียงใด
๓. ชื่อเรื่องกว้างหรือแคบเกินไปหรือไม่
๔. การใช้คำขึ้นต้นมีลักษณะเป็นคำนามที่สื่อความหมายได้เพียงใด
๕. การตั้งชื่อมุ่งใจและดึงดูดความสนใจของคุณผู้อ่านเพียงใด

การเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรคำนึงถึงแนวทางสำคัญ ดังนี้

- เขียนในรูปเป้าหมายการวิจัย ไม่ใช่วิธีการ
- สอดคล้องกับชื่อโครงการวิจัยว่าจะศึกษาปัญหาอะไร
- ครอบคลุมทุกปัญหาการวิจัย
- นำไปสู่การออกแบบวิจัย
- เชื่อมโยงกับความสำคัญของปัญหาและขอบเขตในการวิจัย
- ถ้าตอบคำถามวิจัยครบทุกข้อ การวิจัยจะได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่เขียนไว้
- ชัดเจน ไม่กำกวม

การเขียนความเป็นมาความสำคัญของปัญหา

- ควรระบุสภาพปัญหาของสิ่งที่วิจัย และผลกระทบที่เกิดขึ้นหากไม่แก้ไข
- แสดงกรอบความคิดที่จะใช้เพื่อแก้ไขปัญหา และบอกผลที่คาดว่าจะได้รับจากการทำวิจัย
- เนื้อหามีความสอดคล้องกันและระบุให้เห็นความสำคัญของปัญหา
- ระบุกลุ่มประชากรที่ได้รับผลกระทบว่ามีอย่างน้อยเพียงใด

การตั้งคำถามการวิจัย

คำถามการวิจัยที่ดีต้องมีลักษณะ ดังนี้

- ความเป็นไปได้ (feasibility) ในการทำวิจัยภายใต้ทรัพยากรสนับสนุนที่ผู้วิจัยมีอยู่ทั้งในด้านระยะเวลา งบประมาณ กำลังคน และพื้นฐานความรู้ในสาขาวิชาการของนักวิจัย
- มีความชัดเจน (clear)
- มีความสำคัญ (significance) เป็นคำถามที่จะได้คำตอบที่มีคุณค่าช่วยให้ได้ความรู้
- ใหม่ที่สำคัญในการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร
- ไม่ขัดต่อจริยธรรม (ethics) เช่น ไม่ส่งผลเสียหายต่อคน สัตว์ พืช ศิลปวัฒนธรรม ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรม คือการศึกษา ตรวจสอบทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหา หัวข้อวิจัย ที่ต้องการศึกษา บางครั้ง เรียกว่า การทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (related literature) โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษาวิจัยในประเด็นดังกล่าว พัฒนาการหรือความเป็นมาของการทำวิจัยในประเด็นดังกล่าว และหลักปรัชญาที่อยู่เบื้องหลังทฤษฎีและงานวิจัย ตลอดจนตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวระเบียบวิธีวิจัยแนวทางในการวัด ประเมินข้อค้นพบค้นพบจากงานวิจัยต่างๆซึ่งจะช่วยให้ทราบว่ามีใครทำวิจัยในประเด็นดังกล่าวบ้าง ในประเด็นใด มุมมองใด เหมือนหรือแตกต่างจากสิ่งที่นักวิจัยต้องการทำ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการการวิจัยซ้ำซ้อน หรือถอยหลัง และมองเห็นทิศทางว่าควรทำวิจัยต่อเนื่องจากที่มีผู้ทำวิจัยอยู่ต่อไปอย่างไร

นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์เพื่อความชัดเจนของประเด็นปัญหาการวิจัย เนื่องจากข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรมของผู้อื่น จะช่วยให้นักวิจัยเห็นจุดอ่อนในการศึกษาเรื่องดังกล่าว โดยอาศัยการวิเคราะห์เปรียบเทียบด้านความเชื่อมโยงกับโจทย์การวิจัยทำให้ผู้วิจัยสามารถตัดสินใจยืนยันประเด็นหลักที่นักวิจัยต้องการศึกษา การกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ การตั้งสมมติฐานการวิจัย ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

เทคนิค

การกำหนดขั้นตอนในการทบทวนวรรณกรรม

- กำหนดเรื่อง หัวข้อเรื่องให้มีความชัดเจน โดยพิจารณาจากประเด็น ปัญหาการวิจัย ว่าเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง
- กำหนดขอบเขตและประเภทของข้อมูลที่ต้องการ เช่นการกำหนดขอบเขตที่กว้าง ผลของการสื่อสารที่มีต่อทัศนคติ กับการกำหนดขอบเขตที่แคบและเจาะจง
- พิจารณาแหล่งค้นคว้าข้อมูล เช่นเอกสาร หนังสือตำรา วารสาร งานวิจัย อินเทอร์เน็ต
- ตัดสินใจเลือก เนื้อหา เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยของผู้วิจัย ทั้งทฤษฎี แนวคิด หรืองานวิจัย

วิธีการเขียนทบทวนวรรณกรรม อาจเลือกได้ ดังนี้

การโหวตข้อความโดยตรง (Quote) คือ การคัดลอกข้อความชนิดคำต่อคำ ตามต้นฉบับเดิมทุกประการ และให้ใส่เครื่องหมาย “.....” ที่ข้อความนั้น

การถอดความหรือการเรียบเรียง (paraphrases) คือ การเขียนข้อความเดิมขึ้น มาใหม่ โดยใช้ถ้อยคำของผู้วิจัยเอง

การสรุปความ (summary) คือ การกล่าว อธิบาย ถึงข้อความเดิมอย่างย่อๆ ว่ามีสาระ ประเด็นหลักอะไร โดยใช้ถ้อยคำของผู้วิจัยเอง

ระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย มีส่วนประกอบสำคัญที่ต้องระบุให้ชัดเจน คือ

๑. วิธีวิจัย (การวิจัยเชิงปริมาณการวิจัยเชิงคุณภาพการวิจัยแบบทดลองการวิจัยเชิงสำรวจการวิจัยเพื่อประเมินผล)

๒. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (อาจเป็นคนหรือองค์กร) ประชากร (ลักษณะประชากรขนาดประชากร)

๓. กลุ่มตัวอย่าง (ขนาดตัวอย่างเกณฑ์การเลือกและการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง)

๔. พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย

๕. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (ลักษณะและวิธีการสร้างเครื่องมือการทดสอบเครื่องมือก่อนนำไปใช้)

๖. การวัดตัวแปร (ตัวแปรที่ศึกษาวิธีวัดค่าตัวแปรการอธิบายความหมายของค่าตัวแปรที่วัดได้) ตัวแปรประกอบด้วยตัวแปรต้นหรือตัวแปรอิสระ (independent variable) เป็นตัวแปรที่เป็นเหตุ (cause) ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆและ ตัวแปรตาม (dependent variable) เป็นตัวแปรซึ่งเป็นผลที่เกิดจากตัวแปรต้นเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการให้เกิดพฤติกรรมนั้นๆค่าตัวแปรตามผันแปรตามค่าของตัวแปรต้น

๗. การเก็บรวบรวมข้อมูล(ระบุวิธีการเก็บข้อมูลและระยะเวลาการเก็บข้อมูล)และวิธีการนำเสนอ)

เทคนิค

การเขียนระเบียบวิธีวิจัย

- เลือกวิธีวิจัยที่เหมาะสม อธิบายขั้นตอนการวิจัยได้ชัดเจน
- มีขั้นตอนการวิจัยครบสำหรับแต่ละวัตถุประสงค์การวิจัย
- ครอบคลุมประชากรและกลุ่มตัวอย่างทุกกลุ่มที่จะให้ข้อมูล และการเลือก
- กลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม
- เครื่องมือที่ใช้ต้องมีความเหมาะสม ต้องระบุว่ามีเครื่องมือใดใช้กับกลุ่ม
- ตัวอย่างใด
- การวิเคราะห์ข้อมูลควรเลือกสถิติที่เหมาะสม สามารถตอบวัตถุประสงค์

การเขียนแผนการดำเนินงาน

- ต้องเสนอภารกิจทั้งหมดที่ต้องปฏิบัติตลอดโครงการ
- กำหนดเป็นผังดำเนินการที่ละเอียดชัดเจนภายใต้ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละ
- ขั้นตอน เป็นระบบและต่อเนื่อง
- ระบุระยะเวลาที่จะปฏิบัติในแต่ละภารกิจเหล่านั้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และ
- ความเหมาะสมสอดคล้องกับเงื่อนไขเวลา
- มีขั้นตอนที่เหมาะสม มีคำอธิบายประกอบแผนการดำเนินงานให้เข้าใจ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยแต่ละเรื่องมีขอบเขตมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับงบประมาณและระยะเวลาที่จะทำการวิจัย การกำหนดขอบเขตของการวิจัยจะช่วยให้ผู้วิจัยวางแผนการเก็บข้อมูลได้ครอบคลุมและตรงกับความมุ่งหมายของการวิจัยที่ตั้งไว้ควรประกอบไปด้วย

๑. ลักษณะประชากรและจำนวนประชากร (ถ้าหาได้)
๒. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง
๓. ตัวแปรที่ศึกษา โดยระบุทั้งตัวแปรตาม และตัวแปรอิสระ
๔. ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง (หากเป็นวิจัยเชิงทดลอง)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การระบุถึงประโยชน์ที่จะได้รับอาจมีอย่างเดียวหรือหลายอย่างได้โดยประโยชน์ที่ได้รับอาจเป็นเรื่องการแก้ปัญหาในการดำเนินงานเป็นองค์ความรู้ในการวิจัยให้บริการความรู้แก่ประชาชนหรือสถาบันการเพิ่มผลผลิตการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต ฯลฯ

การกำหนดงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายในการวิจัย

การกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัย ควรแบ่งเป็นหมวดๆ ว่าแต่ละหมวดจะใช้งบประมาณเท่าใด ผู้ที่จะขอทุนวิจัยจึงควรศึกษาวิธีการเขียนงบประมาณของแหล่งทุนที่ตนต้องการขอทุนสนับสนุน และควรทราบถึงยอดเงินงบประมาณสูงสุดต่อโครงการที่แหล่งทุนนั้นๆ จะให้การสนับสนุนด้วย เนื่องจากถ้าผู้วิจัยตั้งงบประมาณไว้สูงเกินไป โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนก็จะน้อยมากการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัย ควรแบ่งเป็นหมวดๆ ว่าแต่ละหมวดจะใช้งบประมาณเท่าใด ผู้ที่จะขอทุนวิจัยจึงควรศึกษาวิธีการเขียนงบประมาณของแหล่งทุนที่ตนต้องการขอทุนสนับสนุน และควรทราบถึงยอดเงินงบประมาณสูงสุดต่อโครงการที่แหล่งทุนนั้นๆ จะให้การสนับสนุนด้วย เนื่องจากถ้าผู้วิจัยตั้งงบประมาณไว้สูงเกินไป โอกาสที่จะได้รับการสนับสนุนก็จะน้อยมาก

เทคนิค

ในการเขียนงบประมาณโครงการประเด็นที่ควรคำนึงถึง คือ งบประมาณเหมาะสมไม่มากหรือน้อยเกินไปแจกแจงรายละเอียดงบประมาณให้ชัดเจนคำนวณงบประมาณครอบคลุมทุกรายการที่วางแผนและกำหนดกิจกรรมประเมินค่าใช้จ่ายตามความเป็นจริง ไม่สูงเกินไป และสอดคล้องกับแผนงาน

แผนการถ่ายทอดความรู้การวิจัย

การเผยแพร่ผลงานวิจัยเป็นการดำเนินงานต่อจากงานวิจัยเสร็จสิ้นแล้วเพื่อนำผลงานวิจัยนั้นสู่กลุ่มเป้าหมายผู้ใช้ประโยชน์ซึ่งมีหลายรูปแบบคือ การนำเสนอในการประชุมวิชาการทั้งในและต่างประเทศการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการทั้งในและต่างประเทศการแสดงผลหรือการจัดสัมมนาการเขียนลงในตำราการจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติการจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา เช่น จดสิทธิบัตรอนุสิทธิบัตรลิขสิทธิ์เครื่องหมายการค้า ฯลฯ การแสดงโปสเตอร์การเผยแพร่ในเครือข่าย internet และสื่อสารมวลชน ฯลฯ

การหาแหล่งทุนสนับสนุนการวิจัย

ผู้วิจัยสามารถขอรับเงินอุดหนุนจากแหล่งเงินทุนได้จาก

- ภายในมหาวิทยาลัย (เงินงบประมาณแผ่นดิน)
- เงินอุดหนุนจากแหล่งเงินทุนภายในมหาวิทยาลัย (เงินผลประโยชน์)
- เงินอุดหนุนจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย
- เงินทุนอุดหนุนจากแหล่งทุนภายนอกมหาวิทยาลัย (กรณีนักวิจัยหาทุนมาเอง)

เทคนิค

ในการหาแหล่งทุน นักวิจัยควรศึกษาพื้นที่เป้าหมายในการทำวิจัยของหน่วยงานที่ให้ความสนับสนุน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของหน่วยงาน เช่น หากต้องการของบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ควรทราบว่าพื้นที่เป้าหมายในการทำวิจัยควรเป็นพื้นที่เป้าหมายในการให้บริการวิชาการ ซึ่งในปีนี้เป็นพื้นที่ภาคกลางตอนล่าง บริเวณจังหวัดราชบุรี

ทั้งนี้ นักวิจัยสามารถเลือกทำวิจัยได้หลากหลายรูปแบบ ทั้งการวิจัยในชั้นเรียน และการทำวิจัยเป็นทีม เพื่อให้ให้นักวิจัยที่มีประสบการณ์มีโอกาสได้แบ่งปันประสบการณ์และให้ความช่วยเหลือนักวิจัยหน้าใหม่ได้ต่อไป

ปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของคณาจารย์คณะศิลปศาสตร์”

ผลการสำรวจปัญหาและอุปสรรคในการทำวิจัยของคณาจารย์คณะศิลปศาสตร์ พบว่า มีปัญหาหลัก ๔ ประการ คือ

๑. ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยอย่างแท้จริง
๒. ความยุ่งยากของกระบวนการและขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย
๓. ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้
๔. ขาดแรงจูงใจในการทำวิจัย

คณะกรรมการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ วิเคราะห์ปัญหาเสนอแนะแนวทางแก้ไข ดังต่อไปนี้

๑. ขาดความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการทำวิจัยอย่างแท้จริง

สามารถแก้ไขได้โดยการศึกษาความรู้จากข้อมูล การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยให้ประสบผลสำเร็จซึ่งจะช่วยให้เข้าใจทั้งภาพรวมและรายละเอียดปลีกย่อย รวมทั้งเทคนิคต่าง ๆ จากนักวิจัย-พี่เลี้ยงผู้มีประสบการณ์

๒. ความยุ่งยากของกระบวนการและขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินทุนวิจัย

เนื่องจากระเบียบการเบิกจ่ายทุนวิจัยในปัจจุบันเพิ่มความเข้มงวดและมีรายละเอียดค่อนข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน สามารถแก้ไขได้โดยการเข้าร่วมประชุมกับ สถาบันวิจัยและพัฒนา ซึ่งจัดเป็นประจำทุกปี โดยมีผู้แทนจากกองคลังผู้ดูแลการเบิกจ่ายเข้าร่วมชี้แจงและตอบคำถาม ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและลดปัญหาความยุ่งยากลงได้

๓. ไม่สามารถบริหารจัดการเวลาได้ และ
๔. ขาดแรงจูงใจในการทำวิจัย

ปัญหาสองข้อนี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวกับทัศนคติ สามารถแก้ไขได้ด้วยการทำวิจัยเป็นทีมซึ่งจะเป็นการกระจายภาระงานการทำวิจัยไปคนละส่วน ไม่ใช่เป็นภาระที่คนใดคนหนึ่งมากนักนอกจากนี้ การมีทัศนคติที่ดีและเล็งเห็นประโยชน์จากการทำวิจัยจะช่วยลดปัญหานี้ได้

โดยสรุป แนวทางแก้ไขปัญหามีสองประการหลัก ได้แก่

๑. การหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ว่าจะเป็นการค้นคว้าข้อมูลหรือการเข้าร่วมฟังการบรรยายและชี้แจงรายละเอียดด้านการวิจัย และ
๒. การทำวิจัยเป็นทีม ที่จะเป็นทั้งการบูรณาการศาสตร์ความรู้ ความสามารถเฉพาะทาง และเฉลียวภาระงานของนักวิจัย

การสนับสนุนให้คณาจารย์ในคณะศิลปศาสตร์ทำวิจัยเป็นทีม ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือกันในสาขาวิชาเดียวกันหรือต่างสาขา โดยมีนักวิจัยผู้มีประสบการณ์เป็นหลักและคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือ เป็นแนวทางที่ดีในการแก้ปัญหาย่างไรก็ตาม การดำเนินการในแนวทางนี้ ควรเกิดจากความสมัครใจของทุกฝ่าย ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาหรือข้อขัดแย้งระหว่างดำเนินการทำวิจัย ซึ่งอาจส่งผลให้การทำวิจัยไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ร่วมกัน

รายการอ้างอิง

ชูศรี วงศ์รัตน์. (๒๕๔๙). *เทคนิคการเขียนเค้าโครงการวิจัย : แนวทางสู่ความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ: บริษัทไทเนรมิตกิจ อินเตอร์โปรเกรสซิฟจำกัด.

มาเรียม นิลพันธุ์. (๒๕๔๗). *วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. นครปฐม: โครงการส่งเสริมการผลิตตำราและเอกสารการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้คณะศิลปศาสตร์ ๓ มี.ค. ๒๕๕๙ และ ๒๓ มิ.ย. ๒๕๕๙